

5.13 Estetická výchova

Charakteristika a časové vymezení předmětu

Vyučovací předmět estetická výchova je vytvořen z části obsahu Výtvarného oboru a z části obsahu Hudebního oboru. Není tvořen dvěma paralelními předměty, ale pokouší se být předmětem s hlubší syntézou. Estetická výchova navazuje na Výtvarnou i Hudební výchovu 1. a 2. ročníku (respektive kvinty a sexty).

Vzdělávací obsah je realizován prostřednictvím tvůrčích činností, produkce, recepce a reflexe. Předmět je vyučován ve 3. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně a ve 4. ročníku s dotací 4 hodiny týdně.

Výchovně vzdělávací strategie

Vzdělávací obsah je realizován prostřednictvím tvůrčích činností, produkce, recepce a reflexe. Vzdělávání v daném vyučovacím předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k poznávání a porozumění umění prostřednictvím soustředěné a vědomé reflexe, částečně i vlastní tvorby, chápání umění jako specifického a nezastupitelného způsobu komunikace probíhající mezi všemi účastníky uměleckého procesu, k schopnosti odlišovat podstatné znaky jednotlivých druhů umění na základě porovnávání a uvědomování si jejich shodností a odlišností (rozvíjení kompetencí k učení, k řešení problémů, kompetencí komunikativních a kompetencí pracovních a digitálních). Žák je veden k užívání specifického jazyka umění jako prostředku k vyjádření nejrůznějších jevů, vztahů, prožitků, emocí a představ a k schopnosti svůj způsob vyjádření hodnotit, porovnávat a nabízet ostatním. Žák si postupně uvědomuje vliv estetické, hudební a výtvarné výchovy na rozvoj tvořivé osobnosti v roli tvůrce, interpreta a recipienta a na kvalitu její účasti v uměleckém procesu (rozvíjí se tak kompetence personální a sociální).

SEPTIMA – 3. ročník

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
ZPĚV, VOKÁLNÍ ČINNOSTI	- žák využívá svůj individuální pěvecký potenciál při zpěvu - při mluvním projevu vede svůj hlas zněle a přirozeně, správně artikuluje, logicky člení větu (obsah sdělení) - uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném životě	vokální činnosti – kultivace pěveckého a hlasového projevu, intonační a rytmický výcvik, sólový a sborový zpěv, orientace v notovém (grafickém) zápisu vokálních kompozic, improvizace jednoduché vokální kompozice (předvětí a závětí, perioda)		BIO
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST, HUDEBNÍ DOPROVOD	- využívá jednoduché a podle vybavení školy i složitější hudební nástroje (keyboards, keyboardy ve spojení s počítačem) při individuálních či společných hudebních aktivitách - přiměřeně svým hudebním schopnostem a dovednostem používá hudební nástroje jako prostředek sdělování hudebních i nehmotných myšlenek a představ	instrumentální činnosti – hra a tvorba instrumentálních doprovodů (rytmicko-melodické doprovody, jednoduchá aranžmá), hra a tvorba jednoduchých instrumentálních kompozic (hudební věta, malá písňová forma, rondo), orientace v notovém a grafickém zápise instrumentálních kompozic, moderní hudební nástroje a počítač		ICT
HUDEBNÍ ZNAKY, FORMY	- vyděluje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby, rozpoznává hudebně výrazové prostředky užívané ve skladbě - uvědomuje si hudební formu díla a k dílu přistupuje jako k logicky utvářenému celku	hudba jako organizovaný zvuk – hudební dílo – hudební objekt, hudebně výrazové prostředky, hudební forma, hudební znak, formální struktura a sémantika skladby		
HUDEBNÍ NÁSTROJE	- interpretuje hudbu na základě vědomostí a individuálních hudebních schopností - vytváří vlastní soudy a preference	hudební nástroje, nové technologie v hudbě, záznam hudby, přímá a nepřímá komunikace hudby		CJL

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
VÝTVARNÉ UMĚNÍ A VÝTVARNÁ KULTURA	- na konkrétních příkladech vysvětlí, jak umělecká vizuálně obrazná vyjádření působí v rovině smyslové, subjektivní i sociální	interakce s vizuálně obrazným vyjádřením v roli příjemce a interpreta		CJL, DEJ, ZSV
	- seznámí se s pojmy výtvarná kultura, výtvarné umění a artefakt - pozná základní náměty a symboly ve výtvarném umění	vývoj uměleckých vyjadřovacích prostředků, podstatných pro porozumění aktuální obrazové komunikaci druhy výtvarného umění, přístupy k interpretaci výtvarného díla umělecký artefakt a estetická hodnota		
	- prokáže základní orientaci v oboru a má přehled, jak vypadá umělecká výuka v Česku	umělecké školství v Česku		
	- aktivně vyhledává kontakty s výtvarným uměním, organizovaně navštěvuje výtvarné výstavy a architektonické procházky	porozumění aktuální obrazové komunikaci a porozumění vývoji uměleckých vyjadřovacích prostředků		CJL, DEJ
	- k zadaným úkolům přistupuje tvořivě a dokáže je ztvárnit tak, aby výstupy samostatné práce souvisely s výtvarným uměním	vlastní tvorba, kreativní činnosti		HUV, CJL
UMĚLECKÉ SLOHY	- na základě syntézy dosavadních a nových znalostí stanoví jednotlivé etapy historického vývoje uměleckých slohů, včetně současného umění 20. a 21. století	světonázorové, náboženské, filozofické a vědeckotechnické zázemí historických slohů evropského kulturního okruhu		CJL, DEJ, ZSV

	- blíže se seznámí s vývojem a specifickými znaky hlavních uměleckých slohů: - pravěké umění a umění nejstarších civilizací - řecké výtvarné umění - římské výtvarné umění a počátky křesťanství - románský sloh v Evropě a v českých zemích - gotický sloh v Evropě a v českých zemích	venuše, paleolitický realismus, menhir, dolmen, kromlech, oppidum, zikkurat, hieratická perspektiva, frontální zobrazení, ka, zapuštěný reliéf, sarkofág, megaron architráv, kladí, karyatida, tympanon, kalokagathia, mokrá drapérie, iluzivní malba, polychromie akvadukt, Via Appia, koloseum, katakomby, ichtys, termy, bazilika, mozaika biblia pauperum, portál, obloučkový vlys, sdružené okno, valená klenba, empora, iniciála, iluminace vimperk, klenák, kružba, mandorla, fiála, lomený oblouk, transept, ambit, vitráž, gotická klenba, kontrapost, pieta, madona, christologický cyklus, desková malba, archa		CJL, DEJ, ZSV
--	--	---	--	---------------

OKTÁVA – 4. ročník

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
UMĚLECKÉ SLOHY	- žák se orientuje ve vývoji hudebního umění - uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků - na základě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla	hudební styly a žánry, funkce hudby – hudba a její využití v běžném životě, hudba jako kulturní statek a jako zboží, estetická a umělecká hodnota hudebního díla, hudební průmysl, hudba na objednávku a možnosti jejího zneužití		DEJ
HUDEBNÍ OSOBNOSTI	- odliší hudbu podle jejího stylového zařazení, významu a funkce - rozpozná vhodnost či nevhodnost využití určité hudby v konkrétních situacích	hudební skladatel a interpret, interpretace v hudbě, umělecký provoz		CJL, DEJ, ZSV
HUDEBNÍ PRŮMYSL	- uvědomuje si roli hudebního průmyslu v současném světě - popíše možnosti využití hudby v „mimohudební“ oblasti a je schopen poukázat na příklady jejího zneužívání	hudba jako způsob identifikace, sebe prezentace a druh generační výpovědi		CJL
HODNOCENÍ HUDEBNÍHO DÍLA	- upozorní na ty znaky hudební tvorby, které s sebou nesou netoleranci, rasismus a xenofobii, a dokáže se od takové hudby distancovat	interpretace hudebního díla – popis hudebního díla v rovině významu, výrazu a výstavby, zařazení díla do historického a sociálního kontextu, hudební dílo jako možné poselství, vlastní hodnocení		CJL, DEJ

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
VÝTVARNÉ UMĚNÍ A VÝTVARNÁ KULTURA	- na konkrétních příkladech vysvětlí, jak umělecká vizuálně obrazná vyjádření působí v rovině smyslové, subjektivní i sociální	interakce s vizuálně obrazným vyjádřením v roli příjemce a interpreta		CJL, DEJ, ZSV
	- aktivně vyhledává kontakty s výtvarným uměním, organizovaně navštěvuje výtvarné výstavy a architektonické procházky	porozumění aktuální obrazové komunikaci a porozumění vývoji uměleckých vyjadřovacích prostředků		CJL, DEJ
	- k zadaným úkolům přistupuje tvořivě a dokáže je ztvárnit tak, aby výstupy samostatné práce souvisely s výtvarným uměním	vlastní tvorba, kreativní činnosti		HUV, CJL
TEORIE UMĚNÍ	- orientuje se v základních pojmech teorie umění a umí dané pojmy dát do souvislosti s historickým vývojem			CJL, DEJ, ZSV
UMĚLECKÉ SLOHY	- blíže se seznámí s vývojem a specifickými znaky hlavních uměleckých slohů a s vývojem dalších specifických uměleckých odvětví: - renesance v Evropě a v českých zemích - baroko v Evropě a v českých zemích - umělecké tendence v 18. a 19. století - impresionismus, postimpresionismus a fauvismus - secese - expresionismus, kubismus a futurismus - dadaismus a surrealismus	lineární perspektiva, bosáž, atika, obloučkový štít, sgrafito, sfumato, freska, perspektivní zkratka, olejomalba, socha, plastika Gesamtkunstwerk, barokní dualismus, barokní gotika, francouzská zahrada, křížová cesta, boží muka, selské baroko, portrét, zátiší, rytina, štuková výzdoba, temnosvit symetrie, urbanismus, empír, romantismus, biedermeier, sloupy, pilastry, řád, neo/novo slohy, anglický park barvy primární, sekundární, doplňkové, malba a la prima, plenér, spektrální barvy, simultánní kontrast, pastózní malba, litografie, barevná nadsázka,		CJL, DEJ, ZSV

	- vývoj abstraktní malby - malba a sochařství v druhé polovině 20. století a v současnosti - architektura první třetiny 20. století - architektura druhé třetiny 20. století - architektura třetí třetiny 20. století a počátku 21. století - vybrané kapitoly z vývoje umělecké fotografie - vybrané kapitoly z vývoje kinematografie od začátku do současnosti - individuálně ztvárnění téma „Moje Praha“	kontura stylizace, užité umění, umělecké řemeslo, architektura organická a geometrická, dekorativní sochařství, plakát kuboexpresionismus, tvarová deformace, koláž, asambláž, orfismus, rondokubismus, analytický a syntetický kubismus, futuristické impulsy v umění umělecká avantgarda, frotáž, rayogram (fotogram), ready-made, happening, imaginativní malba, metafyzická malba, surrealismus v českých zemích dílo F. Kupky, expresivní a geometrická abstrakce, suprematismus, akční malba, aktivní grafika, informel, explosionismus expresivní abstrakce a action art, kinetické umění a opt-art, minimalismus, pop-art, nová figurace, hyperrealismus, konceptuální umění, land art, nová média dekorativismus, individualistická moderna, český kubismus, art deco, konstruktivismus funkcionalismus, zavěšená fasáda, pásová okna, Bauhaus, De Stijl, obytná jednotka, bruselský styl, socialistický realismus brutalismus, organická architektura, urbanismus, postmoderní architektura, high-tech a skulpturní architektura		
--	--	---	--	--